

Arapça’da Sinonim Kelimeler Arasındaki Semantik Nüanslar Üzerine Bir İnceleme

An Analysis of Semantic Nuances Among Synonymous Words in Arabic

Muhammet Selim İPEK¹ 0000-0002-8743-7648

¹ Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arap Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, mselimipek25@gmail.com.

Özet: Arapça’nın dikkat çeken özelliklerinden biri, aynı veya benzer anlamda kabul edilen çok sayıda kelimenin bulunmasıdır. Arapçada sıkça rastlanan bu eşanlamlı kelimeler (sinonimler), görünüşte benzer anlamlar taşıyor gibi görünse de, çoğu zaman aralarında belirgin ve önemli anlam farkları, yani semantik nüanslar mevcuttur. Bu anlam incelikleri, kelimelerin yalnızca sözlük karşılıklarını etkilemez. Aynı zamanda kelimelerin bağlam, amaç ve hangi duygusal/kavramsal tonlarını da belirler. Dolayısıyla bu tür nüansları doğru kavramak, Arapçanın hem anlaşılması hem de doğru ve etkili biçimde kullanılması açısından büyük önem taşımaktadır. Özellikle edebî metinlerde, klasik metin yorumlarında ve Kur’an gibi anlam yoğunluğu yüksek metinlerde bu semantik farklılıklar, ifadelerin derinliğini, vurgusunu ve anlam yönünü belirlemede kritik rol oynamaktadır. Arap edebiyatında sinonimlerin kullanımı, dilin estetik yönünü güçlendirir. Klasik Arap şiiri ve edebiyatında, benzer anlamlara sahip kelimelerin farklı bağlamlarda tercih edilmesi, yazarın anlatım gücünü ve anlatım biçimini çeşitlendirir. Bu çalışma, Arapçada eşanlamlı olduğu düşünülen kelimeler arasındaki anlam ayrımlarını tespit etmeyi ve bu ayrımların bağlam içindeki yansımalarını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel amacı, eş anlamlılık kavramını yalnızca yüzeysel anlam birlikteliğine indirgemekten ziyade, bu kelimeler arasındaki semantik nüansları ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, Arap dili ve edebiyatı alanında sinonim kelimeler arasındaki anlam farklılıklarını ele alan eserler taranarak eşanlamlı kabul edilen çeşitli kelime çiftleri belirlenmiş; ardından bu çiftlerin kullanımları incelenmiştir. Çalışmanın temel argümanlarından biri, dilde mutlak eş anlamlılığın bulunmadığı; çoğu zaman yalnızca “yakın anlamlılık” ilişkilerinden söz edilebileceğidir. Çalışma sonucunda, eşanlamlı kabul edilen kelimeler arasında tespit edilen farklılıkların, kelimelerin her bağlamda birbirinin yerine kullanılmasının çoğu zaman mümkün olmadığını göstermektedir. Sonuç olarak, bu araştırma Arapçanın derin semantik yapısını anlamaya yönelik özgün bir katkı sunmakta; eş anlamlılık olgusunu daha geniş bir perspektiften değerlendirerek hem akademik hem de pratik anlamda kullanılabilir bilgi üretmeyi hedeflemektedir. Arapça öğretiminde ve metin yorumlamada bu yaklaşımın benimsenmesi, dilin daha doğru, derinlikli ve bağlama duyarlı bir biçimde kullanılmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili, Belâgat, Sinonim, Semantik, Semantik Nüans

Abstract: One of the most notable features of the Arabic language is the abundance of words that are considered to have the same or similar meanings. These synonymous terms, which are frequently encountered in Arabic, may appear to convey identical meanings on the surface; however, they often exhibit significant and nuanced semantic differences. These subtleties influence not only the dictionary definitions but also contextual usage, the purposes they serve, and the emotional or conceptual tones they convey. Correctly understanding these nuances is thus of great importance for both the comprehension and the accurate, effective use of the Arabic language. In literary texts, classical commentaries, and semantically dense works such as the Qur’an, these semantic distinctions play a critical role in determining the depth, emphasis, and interpretive direction of expressions. The use of synonyms in Arabic literature enhances the aesthetic dimension of the language. In classical Arabic poetry and prose, the deliberate selection of semantically similar words across various contexts reflects the author’s expressive power and stylistic versatility. This study aims to identify the semantic distinctions between words regarded as synonyms in Arabic and to analyze how these distinctions manifest within specific contexts. The primary objective is not to reduce the phenomenon of synonymy to mere surface-level semantic similarity but to reveal the nuanced differences among such words. To this end, works that address semantic variation among synonyms within the field of Arabic language and literature were reviewed, and various word pairs generally considered synonymous were selected. These pairs were then examined in terms of their contextual usage. One of the central arguments of this study is that absolute synonymy does not exist in language; rather, what is typically observed is a relationship of “near-synonymy.” The findings demonstrate that the identified semantic differences among presumed synonyms often prevent them from being interchangeable in every context. In conclusion, this research offers a unique contribution to the understanding of Arabic’s complex semantic structure by evaluating the phenomenon of synonymy from a broader perspective. It aims to generate knowledge that is both academically rigorous and

practically applicable. Adopting this approach in Arabic language instruction and textual interpretation can enhance the accurate, context-sensitive, and nuanced use of the language.

Keywords: Arabic Language, Eloquence, Synonym, Semantics, Semantic Nuance

Giriş

Arapça, köklü bir tarihsel geçmişe ve zengin bir sözcük dağarcığına sahip bir dil olarak, eşanlamlı (sinonim) kelimelerin yoğun kullanımıyla dikkat çeker. Ancak eşanlamlı kabul edilen kelimeler arasında anlam düzeyinde ince farklılıklar (semantik nüanslar) bulunmakta ve bu farklar, dilin doğru ve derinlemesine anlaşılmasında belirleyici rol oynamaktadır. Bu çalışma, Arapça’da sinonim kabul edilen kelimeler arasındaki semantik farklılıkları inceleyerek, bu farklılıkların bağlam içerisindeki kullanımına odaklanmaktadır. Literatürde sinonimi genellikle yüzeysel anlam benzerlikleriyle tanımlayan pek çok çalışma bulunmakla birlikte, kelimelerin kullanım bağlamlarına göre anlam değişimlerini derinlemesine analiz eden çalışmalar sınırlıdır. Bu bağlamda, çalışma mevcut literatürdeki boşluğu doldurmayı; sinonim kelimelerin semantik ayrımlarını örneklerle ortaya koyarak dilin daha incelikli anlaşılmasına katkı sağlamayı hedeflemektedir. Çalışmada yaygın olarak kullanılan sinonim çiftler seçilerek aralarındaki anlam farkları sınıflandırılmaktadır. Elde edilen bulgular Arapça kelimelerdeki anlam derinliğini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Eş anlamlılık, sözcük öğeleri arasındaki anlamsal özellikleri etkileyen temel bir olgudur. Eşanlamlı sözcüklerin çeviriyle ilişkili sorunlu doğasını incelemek amacıyla yakın eşanlamlıların karmaşık özelliklerini önem arz etmektedir. Eş anlamlılıkla ilişkilendirilen “anlam benzerliği” kavramı dilbilimciler arasında tartışmalı bir konudur. Yakın eşanlamlılar, farklı anlamsal alanlara ait ince dilsel farklar ve anlamlar sergiler.¹ Arapça, dilsel ve kültürel çeşitliliğiyle hem tarihsel hem de coğrafi açıdan geniş bir alana yayılmaktadır. Arapçanın farklı lehçeleri ve coğrafi kullanım farkları, bazı kelimelerin anlamını ve kullanımını daha da farklılaştırmıştır. Bu çeşitlenme, özellikle sinonim kelimelerin anlamındaki nüansları artırır. Örneğin, kelimenin kökeni, tarihsel süreçteki değişimi, dini veya felsefi metinlerdeki kullanımı ve hatta bölgesel etkileşimler, bir kelimenin anlamını farklılaştırabilir. Bu nedenle, Arapçada bir kelimenin tam anlamını kavrayabilmek için sadece sözlük anlamına bakmak yeterli olmayabilir. Bağlam, kültürel referanslar, metnin tonu ve yazarın amacı gibi faktörler de anlamı şekillendiren unsurlardır. Dolayısıyla, sinonimlerin doğru kullanımı, Arap dilinin inceliklerini ve derinliğini anlamak için büyük önem taşır.

Dil içinde kelimeler arasındaki anlam ilişkileri her zaman beklenildiği gibi net olmayabilir. Bazı kelimeler bir dilin içinde eş anlamlı olarak kabul edilse de aslında aralarındaki anlam farkı çok daha ince ve yakın anlamlıdır. Bu durum bir kelimenin diğerine üstün gelmesine ya da zamanla dilde kaybolmasına neden olabilir. Eş anlamlı kabul edilen kelimeler, aslında çoğu zaman sadece benzer anlamlar taşıyan kelimelerdir. Özellikle Arapça gibi dillerde, kelimelerin anlam farkları sadece anlamla sınırlı kalmaz; aynı zamanda dereceler, ölçüler, boyutlar ve miktar gibi niteliksel farklılıklar da söz konusu olabilir. Yani, eş anlamlılık gibi görünen ilişkiler aslında daha çok yakın anlamlılıkla ilgilidir. Bu da dilin dinamik yapısında kelimelerin nasıl evrildiğini ve bazılarının zamanla silinip yerini başka kelimelere bıraktığını gösterir.²

Bir dilde kullanılan bir sözcük kendi başına müstakil anlam için konulmuştur. Hiçbir sözcük diğerinin tamı tamına aynısı değildir. Birbirine yakın anlam taşıyan sözcükler etimolojik olarak

¹ Hamdi Ebeid Khalil, “A Semantic Analysis of Three Near-Synonyms and their Translation into English in Some Qur’anic Verses”. *Hermes* 14, (2025), 61.

² Saffet Cengiz, “Arapça’da Eş Anlamlılık ve Kelimeler Arasındaki Anlam Benzerliği”. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (2021), 239.

değerlendirildiklerinde esas itibariyle birinin asıl anlam için vaz edildiği diğerinin ise aslı niteleyen bir anlam taşıdığı anlaşılmaktadır. Kısaca Arap dilinde eş anlamlılık olgusunu kabullenmeyenlerin düşünceleri her şeyin tek bir sözcükle ifade edilme hipotezi üzerine kuruludur.³ “Dilde eş anlamlılık yoktur, yalnızca yakın anlamlılık vardır” görüşünü savunan ve bu anlayışın dilin daralmasına neden olmasını engellemeye çalışan önemli isimler, dildeki anlam zenginliğini korumak ve kelimeler arasındaki ince farkları netleştirmek adına çeşitli eserler ve sözlükler kaleme almışlardır. Bu eserlerden biri de Ebu Hilâl el-Askerî'nin “el-Furûk fi'l-Luğa” adlı eseridir.

Eş anlamlı kelimeler eşdeğer bir kavramı çağırıştırır. Mükemmel eş anlamlılığın ölçütü, bir kelimenin tüm bağlamlarda birbirinin yerine kullanılmasıdır.⁴ Aslında çoğu zaman aralarında bir fark, özel bir nüans olduğu görülür. Vakaların büyük çoğunluğunda iki kelime yalnızca kısmen eş anlamlıdır.⁵ el-Hûlî dilde gerçek manada bir eş anlamlılığın az olduğunu, iki kelimenin mana ve kullanım olarak birbirinin yerine kullanılmasının çok nadir olduğunu ifade etmektedir. Örneğin عال ve مرتفع kelimeleri eş anlamlı kabul edilmektedir. “Yüksek dağ” denirken عال جبل veya مرتفع جبل denilebilir. Fakat “yüce gönüllü” denirken الهمة عالي ifadesi kullanılmaktadır. Bu ifadede مرتفع kelimesi عال kelimesinin yerine getirilerek الهمة مرتفع şeklinde kullanılmamaktadır.⁶

Eş anlamlılar, sözcüksel anlam bakımından birbirine yakın olan ancak anlam nüansları ya da ifadeye ve üsluba dair özellikler açısından farklılık gösteren kelimelerdir. Bu doğrultuda, eş anlamlı kelimeler arasında anlamsal, üslup açısından ve dilbilgisel farklılıklar bulunduğu ve eş anlamlı kelimeleri birbirinden ayıran dört ana unsurun olduğu da ifade edilmektedir. Bunlar anlam nüansları, duygusal ve ifadeye dayalı renkler, morfolojik yapı ve etkin konuşmada kullanım sıklığıdır.⁷

Günümüzde, “Anlam farklı olmasaydı, lafız farklı olmazdı” şeklindeki hipotez temel alınarak, kelimelerin birbirine yakın anlam taşıdığı düşüncesine karşı, her bir lafzın son derece titiz bir şekilde incelenmesi gerektiği anlayışı hâkim olmuştur. Bu yaklaşım, dilin her yönünü dikkatlice ve detaylı bir biçimde çözümlemeyi gerektiren bir dil anlayışının egemen olduğunu göstermektedir. Bu, dilin her bir parçasının anlam farklılıklarını ortaya koyarak, dilin zenginliğini ve doğruluğunu korumaya yönelik bir çaba olarak değerlendirilebilir.⁸

1. Dilsel Zenginlik ve Edebiyat

Eş zamanlı olarak bir dilde aynı ifade için iki veya daha fazla farklı formun olması, dilin doğasına aykırıdır. Dil, aynı anlamı farklı formlarda üretecek kadar kendini daraltan bir yapıya sahip değildir. Aynı gibi görünen dilsel formlar arasında kullanımla ortaya çıkan anlam farklılıkları vardır. Anlam farklılıkları, dilin kullanıcılarına, onun duygu durumuna, dilin kullanım alanına göre değişebilmektedir. Bu nedenle anlamı belirleyen en önemli unsur, dilin konuşanıdır.⁹

Arap lehçelerinin fasih Arapçadaki eş anlamlılık üzerindeki etkisini de vurgulamak gerekmektedir. Zira İslam öncesi dönemde Arap kabileleri, aynı nesne veya olaylara farklı adlar verebiliyordu. Kur'an'ın inmesi ve Arapçanın yazılı bir standart hâle gelmesiyle bu yerel kelimeler aynı dilde buluşmuş, böylece eş anlamlı kelimeler doğmuştur. Örneğin “aslan” kelimesi için farklı kabilelerde kullanılan أسد, ضرغم, ليث, قشعم kelimeleri başlangıçta farklı lehçelere aitken fasih Arapçada eş anlamlı

³ Galip Yavuz, “Eş anlamlılık ve Kur'an Bağlamı”. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6/1 (2002), 127.

⁴ Nurullah Şentürk. “Arap Dilinde Eş Anlamlı Sözcükler ve Ortaya Çıkaran Nedenler”. *Şarkiyat Mecmuası*, 41 (2022), 332.

⁵ Bahattin Sav, “Dilde Eş Anlamlılık Var mıdır?”. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25/3, (2005), 255.

⁶ Muhammed Ali el-Hûlî, *İlmü 'd-Dilâle*, (Ürdün: Dâru'l-Felâh, 2001), 94.

⁷ Rail R. Fachrutdinov vd. “Comparative Analysis of Semantic Distinctions between Synonymous Adjectives in Tatar and English”. *European Research Studies Journal* 20 (2017), 450.

⁸ Şentürk, *Arap Dilinde Eş Anlamlı Sözcükler ve Ortaya Çıkaran Nedenler*, 329.

⁹ Ahmet Akçataş vd. “Anlambiliminin Eş Anlamlılık Sorunu”. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 2 (2018), 81.

olarak yan yana yer almıştır. Bu tür kelimeler, bir lehçede birincil anlam olurken başka bir lehçede yan anlam olmuştur. Daha sonra bu kelimelerin tek bir dile aktarılması, anlam yakınlığı olan fakat tamamen aynı olmayan kelimeleri bir araya getirmiştir. Erken dönem Arap sözlükçüleri (Halil b. Ahmed, İbn Dureyd, İbn Manzûr vb.) kabilelerden kelime toplamış, “bir kavim şöyle der, diğer kavim böyle der” diyerek aynı kavrama ait farklı kelimeleri sözlükte eş anlamlı biçimde kaydetmişlerdir. Arap lehçeleri, başlangıçta farklı kabilelerin yerel kelimeleri olarak var olan unsurları tek bir üst dil (fasih Arapça) içinde topladığı için, aynı kavrama ait çok sayıda kelime bir araya gelmiş, böylece fasih Arapçada zengin bir eş anlamlılık yapısı ortaya çıkmıştır.

Arap edebiyatında sinonimlerin kullanımı, dilin estetik yönünü güçlendirir. Klasik Arap şiiri ve edebiyatında, benzer anlamlara sahip kelimelerin farklı bağlamlarda tercih edilmesi, yazarın anlatım gücünü ve anlatım biçimini çeşitlendirir. Bir şair veya yazar, bir kelimeyi seçerken o kelimenin taşıdığı kültürel ve duygusal çağrışımları da göz önünde bulundurur. Bu, sadece anlamın doğru aktarılmasını sağlamakla kalmaz aynı zamanda dilin estetik değerini de artırır. Arap edebiyatında sıkça karşılaşılan bu ince dilsel seçimler, özellikle şiirlerde ve kasidelerde duygusal derinlik oluşturur. Ayrıca, Arapçadaki sinonimlerin kullanımı dilin melodik yapısını ve ritmik özelliklerini de etkiler. Aynı anlamdaki kelimelerin farklı yapıları bir şiirin veya edebî bir metnin akışını değiştirir ve metnin okunma biçimini şekillendirir. Bu bağlamda, sinonimlerin doğru seçimi dilin sadece anlam değil, aynı zamanda duygusal ve estetik katmanlarını da zenginleştirir.

2.Arapça’da Sinonimlerin Anlam Farkları ve Kullanım Alanları

Arapçanın dil yapısı, kendi içindeki dinamizm ve farklılıkları ifade etme potansiyeli sayesinde, anlamlar arasında farklılıklar yaratabilen ve dilin kurallarına uygun olarak çeşitli lafızlar ve yapılar üretebilen bir dildir. Arapça anlaşılabilirlik ve kapalılıktan oldukça uzak, aksine anlamların net bir şekilde ifade edilebildiği bir dil olarak dikkat çeker. Arap dilinde, isimler, düşünceler ve olaylar için pek çok farklı lafız yakın ya da eş dizimsel anlamlarla belirlenmiştir. Bu lafızlar anlamın gerekliliklerini ve o anlama dair durumları, sıfatları açıklamak amacıyla kullanılır. Arap dilinde lafızlar zamanla artmış ve dilin kuralları genişlemiştir. Eğer anlamlar yenilik kazanmamış, fikirler çeşitlenmemiş ve tecrübeler edinilmemiş olsaydı, ortaya çıkan lafızlar dilin yapısıyla uyumlu ve anlamlı bir şekilde bir araya gelemezdi; üslup da gelişemezdi. Bu nedenle dilciler, Arapçadaki mevcut lafızları bir referans noktası olarak almışlardır.¹⁰

Dilciler lafızların anlamlarının çeşitlenmesi için, temel manalara yakın farklı anlamlara işaret edebilecek şekilde fonetik yapılarında değişiklikler yapmışlardır. Bu değişiklikleri gerçekleştirebilmek için dildeki öğeler arasında benzetme yoluna gitmişlerdir. Ardından lafızlar arasındaki ilişkiler ve bağlantılar dikkate alınarak kelimelerin daha önce sahip oldukları anlamlardan başka anlamlara aktarılması sağlanmıştır. Böylelikle her lafız, kendi delaletleri aracılığıyla birbirinden bağımsız hale gelmiş ve dilde daha geniş bir anlam yelpazesi ortaya çıkmıştır. Arapçada sinonim kelimeler arasındaki farkları anlamak dilin zenginliğini ve çok boyutluluğunu kavrayabilmek için gereklidir. Arapçada bir kelimenin anlamı, sıklıkla sadece kelimenin temel tanımına dayanmaz, aynı zamanda o kelimenin edebî, dinî veya halk arasındaki kullanımına da bağlıdır. Örneğin, “عشق” (aşk) ve “مَحَبَّة” (sevgi) kelimeleri arasında anlam farkı vardır. “عشق” genellikle yoğun, tutkulu bir sevgi anlamına gelirken, “مَحَبَّة” daha genel ve yatışmış bir sevgi anlamına gelir. Aynı şekilde “جَمَال” (güzellik) ve “حُسْن” (güzellik) kelimeleri de sinonim olsa da, “جَمَال” kelimesi daha estetik bir anlam taşırken, “حُسْن” kelimesi daha çok içsel güzellik ile ilişkilendirilebilir. Bu tür nüanslar, Arapçanın ifade gücünü artıran unsurlardır.

¹⁰ Abdullah Enes Soykan. *Terâdüf ve Furûk Nazariyesi Bağlamında Ebû Hilâl El-Askerî ve el-Furûk Fi'l-Luğa Adlı Eseri*, (Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Arap Dili ve Belâgatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2023), 32.

Yakın eşanlamlı bazı kelimelerin modern standart Arapçada birbirinin yerine kullanılabilmesi nedeniyle, bu tür anlamsal farkları modern Arapçada bile anlamak zordur. Bu duruma örnek olarak modern standart Arapçada ortak anlamları “yağmur” olan مَطَر ve غَيْث kelimeleri verilebilir. Ancak Kur’ân-ı Kerim’de bu iki kelime farklı bağlamlarda kullanılmıştır: غَيْث daima iyilik, rahmet ve merhamet ile ilişkilendirilirken, مَطَر ise ceza, yıkım, azap ve ilahî gazap ile ilişkilendirilmiştir.¹¹ Bu nedenle, Kur’ân’daki eşanlamlı kelimeler arasındaki ince anlam farklarını başka dillere çevirirken anlamak daha da güçleşmekte ve çoğu zaman aşılabilir hale gelmektedir. Daha da önemlisi, bir çevirmen bu anlamsal farkları fark edemezse, bu yakın eşanlamlı kelimeleri çevirirken aslına sadık olmayan bir çeviri yapmış olur.¹²

3.Sinonim kelimelerdeki semantik nüanslara örnekler

Sinonim kelimeler, bir dilde benzer veya aynı anlamları taşıyan ancak aralarında bazı ince anlam farkları bulunan kelimelerdir. Bu anlam farklılıkları, kelimelerin kullanıldığı bağlama göre değişiklik gösterebilir ve dilin zenginliğini ortaya koyar. Semantik nüanslar, bu tür kelimeler arasındaki ince farkları ifade eder ve dilin ifade gücünü artırır. Sinonim kelimelerdeki semantik nüanslara dair örnekler üzerinden, anlamın ne denli hassas ve bağlama bağlı bir yapı taşıdığı daha iyi anlaşılacaktır.

3.1.دَعَاء ve نِدَاء kelimeleri

Bu kelimeler “çağrı, sesleniş” anlamlarına gelmektedirler. Fakat “نِدَاء” kelimesi, “Anlamı olan bir şekilde sesi yükseltmek” demektir.¹³ Örneğin اُنْذِرْ لِمَوْتِنَا “Sesimizin daha gür çıkması için benimle seslen.”

“دَعَاء” ise “sesin yükseltilmesiyle olduğu gibi alçaltılmasıyla da olur. Örneğin دَعَوْتُهُ مِنْ بَعِيدٍ “Ona, uzaktan seslendim.” veya “دَعَوْتُ اللَّهَ مِنْ نَفْسِي” Allah’a içimden seslendim.”. Bu durumda نَادَيْتُ اللَّهَ مِنْ نَفْسِي denilmez.¹⁴

3.2.تَكَرَّر ve إِعَادَة kelimeleri

Bu kelimeler “tekrar” manasındadır. Fakat “تَكَرَّر” kelimesi bir veya birkaç kez tekrarı ifade eder. “إِعَادَة” kelimesi ise sadece bir tekrar anlamındadır. اَعَادَ فُلَانٌ كَذَا “Falan kişi, şunu tekrarlardı” cümlesinde eylemin bir kez yapıldığı anlamı çıkar. Fakat “كَرَّرَ كَذَا” “Şunu tekrarlardı” dendiğinde anlam müphem kalır. Zira eylemin kaç kez tekrarlandığı bilinemez. Aynı şekilde اَعَادَهُ مَرَّاتٍ Defalarca tekrar etti.” denilebilirken كَرَّرَهُ مَرَّاتٍ denilemez.¹⁵

3.3.خَبَر ve نَبَأ kelimeleri

“Haber” manasına¹⁶ gelen bu kelimelerde, haberin içeriği ve bilinip bilinmemesi yönüyle semantik bir nüans vardır. “نَبَأ” kelimesinde “haber” bildirildiği kişi tarafından bilinmemektedir. Fakat “خَبَر” kelimesinde bilinmesi de bilinmemesi de mümkündür. Bu yüzden تُخْبِرُنِي عَنْ نَفْسِي “Bana, benden haber veriyorsun” denilebilirken تُنَبِّئُنِي عَنْ نَفْسِي denilemez. Kuran’da da عَنِ النَّبَأِ الْعَظِيمِ (Nebe Suresi/2) ifadesi “haber”in bildirilen kişilerce bilinmediğine işaret etmektedir. Ayrıca نَبَأ kelimesi خَبَر kelimesinden daha büyük ve önemli bir habere işaret etmektedir.¹⁷

¹¹ Muhammed Mütevellî eş-Şa’râvî. *Tefsîru’s-Şa’râvî*, (Mısır: Mektebetu’l-Usre, 1992), 13778.

¹² Mimouna Zitouni vd. “A Study of Nuances among Qur’anic Near-synonyms and their Reflection in English and French Translations”. *Journal of Language And Linguistic Studies* 18, (2022), 332.

¹³ İbn Manzûr, *Lisânu’l-Arab*, (Beyrût: Dâr Sâdır, tsz). 14/227.

¹⁴ Ebû Hilâl el-Askerî, *el-Furûk fi’l-Luğa*, (Beyrût: Dâru’l-Âfâki’l-Cedîde, 1980), 29.

¹⁵ el-Askerî, *el-Furûk fi’l-Luğa*, 30.

¹⁶ İbn Manzûr, *Lisânu’l-Arab*, 14/169.

¹⁷ el-Askerî, *el-Furûk fi’l-Luğa*, 33.

3.4. اِنْكَار ve جَدّ kelimeleri

Her iki kelime “inkâr” manasındadır.¹⁸ Ancak “جَدّ” kelimesi, bilinen bir gerçeği inkâr etmek iken “اِنْكَار” kelimesi bilinen veya bilinmeyen bir gerçeği inkâr etmektir. Örneğin Allah (c.c.), Kuran’da müşriklerin ayetleri inkâr etmesini بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ (*A’râf Suresi/51*) şeklinde buyurmuştur. Zira ayetler zahirdir ve bilinmektedir. Bununla birlikte nimetlerin inkâr edilmesini يَغْرُقُونَ نِعْمَةَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا (*Nahl Suresi/83*) şeklinde buyurmuştur. Öyle ki nimetler gizli de olabilir.¹⁹

3.5. زُور ve كَذِب kelimeleri

“Yalan” anlamında kullanılan bu iki kelimedenden “زُور” kelimesi, gerçek zannedilmesi için değiştirilen ve süslenen yalan anlamındadır.²⁰ Yalancı şahit anlamında “شَاهِدٌ زُورٌ” ifadesi kullanılır. Çünkü bu işi yapan kişi, söyleyeceği yalanı şekillendirip süsler.²¹ Bu sebeple bu manada شَاهِدٌ كَذِبٌ ifadesi kullanılmaz. “كَذِب” ise bilinen ve zâhir olan yalanları ifade eder.

3.6. ثَنَاء ve مَدْح kelimeleri

Bu kelimeler “övmek, övgü” anlamlarında kullanılır. Fakat “ثَنَاء” kelimesi sürekli tekrarlanan ve yüceltme anlamı barındıran “övgü” manasındadır. ثَنَّى fiili de “katlamak, tekrarlamak” manasında kullanılır. Örneğin ثَنَيْتُ الْخَيْطَ “İpliği iki kat yaptım” ifadesindeki gibi övgünün de tekrar tekrar yapıldığını ifade eder.²² “مَدْح” kelimesinin ifade ettiği “övgü”de ise sevgi veya saygı aranmaz. Hatta menfaat için veya bir zararı bertaraf etmek için yapılan övgü olabilir.²³ (dorar.net/2025).

3.7. دَمَّ ve هَجَر kelimeleri

“Yermek” manasında kullanılan bu kelimelerden “دَمَّ”, yapılan eylemden dolayı ve hak edildiği için “yermek” ifade eder. دَمَمْتُ فِعْلَهُ “Davranışını yerdim” gibi. Oysa “هَجَر” kelimesinde, eylemin yanında bir niteliği de “yermek” vardır. Örneğin هَجَرْتُهُ بِالْبُخْلِ “Cimriliğini yerdim” gibi.²⁴

3.8. سَبَّ ve شَتَم kelimeleri

Bu kelimeler, “sövmek, küfretme” manasındadır. Çoğu dilciye göre ikisi arasında fark yoktur. Fakat el-Askerî, “سَتَم” kelimesinin “birisini sözle ayıplama” manasında olduğunu, “سَتِيم” kelimesinin “çirkin yüzlü” anlamında kullanıldığını ifade etmektedir. Erkek aslanın da yüzünün çirkin olmasından dolayı “سَتِيم” diye isimlendirildiğini söylemektedir. “سَبَّ” kelimesini de “küfrün laf kalabalığı ve uzaması” şeklinde açıklamaktadır. Kısrağın kuyruğundaki kıllara da uzun olması sebebiyle “سَبَّابُ الْفَرَسِ” dendiğini ifade etmektedir.²⁵

3.9. غَلَط ve خَطَأ kelimeleri

“Hata, yanlış” anlamlarına gelen bu iki kelimedenden “غَلَط” kelimesi, “bir şeyi yerli yerine koymamak” manasındadır. Fakat bu durum kendi içinde doğru da olabilir. “خَطَأ” kelimesi ise “gerçeklere ve kurallara uymayan” manasındadır ve asla doğru olmaz.²⁶

¹⁸ İbn Manzûr, *Lisânu'l-Arab*, 3/78.

¹⁹ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğâ*, 37.

²⁰ İbn Manzûr, *Lisânu'l-Arab*, 7/80.

²¹ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğâ*, 38.

²² el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğâ*, 42.

²³ dorar.net. “Mevsûatu'l-Ahlâk ve's-Sülûk”, (Erişim 15 Mart 2025).

²⁴ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğâ*, 42.

²⁵ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğâ*, 43.

²⁶ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğâ*, 45.

3.10. قِرَاءَة ve تِلَاوَة kelimeleri

Bu kelimeler “okumak” anlamındadır. Fakat “تِلَاوَة” iki ve daha fazla kelimenin okunması durumu için kullanılır. “قِرَاءَة” ise tek kelimenin okunması için de kullanılır. Örneğin قَرَأَ فُلَانٌ اسْمَهُ “Falan kişi, ismini okudu” denilebilirken تَلَا فُلَانٌ اسْمَهُ denilmez. Çünkü tilavette bir şeyin bir şeyi takip etmesi söz konusudur. Tilavetin birbirini takip eden kelimelerle olduğu ve tek bir kelimeyle olmadığı, çünkü tek kelimeyle olmasının tilavet için geçerli olmadığı söylenir.²⁷

3.11. مَعْرِفَة ve عِلْم kelimeleri

“Bilgi, bilme” anlamındaki bu kelimelerden “مَعْرِفَة” kelimesi, “عِلْم” kelimesinden daha spesifik. Yani bir türe özgü ve belirli bir şeyin bilgisidir. “عِلْم” ise hem genel hem de ayrıntılıdır.²⁸ Örneğin “Allah’ı bilme” ifadesi için “مَعْرِفَة اللَّهِ” denir; “عِلْمُ اللَّهِ” denmez. Çünkü Allah’ı bilmek spesifik bir bilgidir, özeldir. Allah’ın derin ve kişisel tanınmasını ifade eder. Diğer taraftan toplum bilimi (sosyoloji) için ise “عِلْمُ الْإِجْتِمَاع” ifadesi kullanılır; “مَعْرِفَة الْإِجْتِمَاع” denmez. Çünkü toplum genel bir kavramdır ve toplumu bilmek deneyimsel ve genel bir bilgi gerektirir.²⁹

3.12. ظَنّ ve شَكّ kelimeleri

Bu kelimeler “şüphe, zan” anlamındadır. İki kelime arasındaki nüans bir kişinin sahip olduğu fikir veya inanca olan kesinlik ve güven derecesinde gizlidir. “ظَنّ” kelimesi biri diğerinden daha muhtemel olan iki şeyin olasılığıdır. Bazı kanıtlara veya verilere dayanan, ancak tam bir kesinlik içermeyen bir algı veya inançtır. Bir kişinin bir şeye inandığı, belli karinelere sahip olduğu ancak bundan tam olarak emin olmadığı anlamına gelir.

“شَكّ” ise her ikisi de diğerine göre herhangi bir üstünlüğe sahip olmayan iki şeyin olasılığıdır. Bir şey hakkında tam bir kesinlik olmamasıdır, yani o şey hakkında belirli karinelere, bilgiye sahip olmamasıdır. Başka bir deyişle “شَكّ”, kişiyi şaşkınlığa düşüren bir belirsizlik durumudur.³⁰

3.13. عَيْش ve حَيَاة kelimeleri

“Yaşam, hayat” anlamına gelen bu kelimeler arasındaki nüans, “عَيْش” kelimesinin yeme, içme ve buna benzer maddi ve manevi yaşama sebeplerini ifade etmesi; “حَيَاة” kelimesinin ise doğumdan ölüme kadar olan süreçteki yaşamı ifade etmesidir.³¹ Örneğin مَعْيَارُ الْعَيْش “Hayat standardı” ifadesi için مَعْيَارُ الْحَيَاة denilmez. Çünkü buradaki standart, kişinin yediği, içtiği, maddi olarak içinde bulunduğu yaşamı ifade etmektedir. Bununla birlikte عَلَى قَيْدِ الْحَيَاة “Yaşıyor/Hayatta” ifadesi için de عَلَى قَيْدِ الْعَيْش denilmez. Çünkü buradaki hayat doğum-ölüm durumunu ifade etmektedir.

3.14. كَائِن ve مَوْجُود kelimeleri

“Var olan” anlamlarına gelen bu kelimeler, “ebedî” ve “geçici” bir varoluş ifade etmeleri yönüyle ayrılmaktadır. كَائِن kelimesinde varoluş sabit ve kalıcı bir varoluştur. Örneğin إِنَّ اللَّهَ كَائِنٌ بِكُلِّ مَكَانٍ “Allah, her yerde var olandır.”³² مَوْجُود kelimesi ise كَائِن kelimesine göre daha genel bir anlam taşır. Örneğin أَنَا مَوْجُودٌ “Buradayım” gibi. Her “kâin” mevcuttur fakat her “mevcûd” tam anlamıyla bir “kâin” değildir.

²⁷ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğ'a*, 54.

²⁸ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğ'a*, 72.

²⁹ Makhamadkhodjaev Bakhromkhodja, “Semantic Analysis Of Synonyms In Arabic: Differences In Classical And Modern Texts”, *Web of Humanities: Journal of Socila Science and Humanitarian Research*, 3, (2025), 105.

³⁰ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğ'a*, 91.

³¹ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğ'a*, 96.

³² el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğ'a*, 110.

3.15. حُب ve وَد kelimeleri

Bu kelimeler “sevgi” anlamındadır. “حُب” ile ifade edilen sevgi, mizacın ve bilgeliğin bir arada bulunmasını gerektiren şeylere olan sevgidir. “وَد” ise sadece mizaç yönüyledir. Örneğin “Seni seviyorum” derken أُحِبُّكَ veya أُوَدُّكَ denilebilir. Fakat “Namazı seviyorum” derken أَجِبُّ الصَّلَاةَ denir; أُوَدُّ الصَّلَاةَ denmez.³³

3.16. عَمَل ve فِعْل kelimeleri

“Eylem, iş” anlamında kullanılan bu kelimelerden “فِعْل” genel; “عَمَل” ise özel bir kullanımdır. “فِعْل” lafzı âkil, gâyr-ı âkil ve cansız varlıklara atfedilir. “عَمَل” ise daha çok âkil varlıklara atfedilir.

“عَمَل” bir şey üzerinde bir etki yaratma eylemidir. Örneğin birisi için يَعْمَلُ الطِّينَ خَرْفًا “Kili, seramik yapıyor” denir. يَفْعَلُ الطِّينَ خَرْفًا denmez.³⁴ Yine “el işi” için عَمَلُ الْيَدِ denir; birisine genel manada “Ne yapıyorsun?” derken ise مَاذَا تَعْمَلُ? denir. Ama bir şeyle uğraşıyorsa مَاذَا تَعْمَلُ? denir.

3.17. خَوْف ve خَشْيَة kelimeleri

“Korku” anlamına gelen bu iki kelimededen “خَوْف” kelimesi, kalbin ıstırap çektiği, korkulanı hatırladıkça ürperdiği bir korkudur. “خَشْيَة” ise, saygı ve bilgiyle gelen bir korkudur (el-Askerî, 1980: 236). Özellikle Kur’an’da Allah’ı bilenler, ilim sahibi olanlar için kullanılır. Fâtır Suresi’nin 28. ayetinde اَللّٰهُمَّ اِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ “Allah’tan kulları içinden ancak alim olanlar korkar” buyurulmaktadır. Buradaki “خَشْيَة”, Allah’ı taniyan ve ona kulluk etmekten haz duyan insanların ona olan sevgi ve saygılarından dolayı duydukları korkudur. Ra’d Suresi’nin 21. ayetinde اِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ اُولٰٓئِكَ اَلَّذِينَ كَانُوا يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ رُكُوعًا وَ سُجُودًا وَ يُقَالُ لَهُمْ اَسْمَاءُ طَيِّبَاتٍ مِّنْ اَسْمَاءِ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ يَرْجُوْنَ غُفْرٰنًا “Hesabın kötülüğünden korkarlar” buyurulmaktadır. Buradaki “خَوْف” kişinin başına gelebilecek kötülüklerden korkması ve içinin ürpermesi şeklindeki bir korkudur. Güncel bir örnekle “Hastalıktan korktum” derken اِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ اُولٰٓئِكَ اَلَّذِينَ كَانُوا يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ رُكُوعًا وَ سُجُودًا وَ يُقَالُ لَهُمْ اَسْمَاءُ طَيِّبَاتٍ مِّنْ اَسْمَاءِ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ يَرْجُوْنَ غُفْرٰنًا denilirken اِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ اُولٰٓئِكَ اَلَّذِينَ كَانُوا يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ رُكُوعًا وَ سُجُودًا وَ يُقَالُ لَهُمْ اَسْمَاءُ طَيِّبَاتٍ مِّنْ اَسْمَاءِ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ يَرْجُوْنَ غُفْرٰنًا denmez. Çünkü buradaki korku, bir felaketten; istenmeyen ve hoş görülme-
yen bir durumdan kaynaklıdır.

3.18. سَنَة ve عَام kelimeleri

Bu kelimeler “yıl, sene” anlamındadır. Fakat “العَام” kelimesi günlerin toplamından oluşan yılı ifade ederken “السَّنَة” kelimesi ayların toplamından oluşan yılı ifade etmektedir. “العَام” kelimesi, bir şeyin zamanının geldiğini ifade eder; fakat “السَّنَة” kelimesinde bu anlam yoktur.³⁵ Örneğin “eğitim yılı” denirken “العَامُ الدِّرَاسِيّ” denir; “السَّنَة الدِّرَاسِيّة” denmez. Yine İslam tarihinde meydana gelen “Fîl yılı” için “عَامُ الْفِيل” ifadesi kullanılır, “سَنَة الْفِيل” değil. Aynı şekilde tarihteki yıllar ifade edilirken de “سَنَة” kelimesi kullanılır. Örneğin “2000 yılı” denirken “سَنَة أَلْفَيْن” denir.

3.19. ظَلَم ve جَوْر kelimeleri

“Haksızlık, zalimlik” anlamlarına gelen bu kelimelerden “الجَوْر” kelimesi, yönetimde doğruluğun ve istikametın karşıtı bir anlam taşır. Sultanların biyografisini anlatan kayıtlarda yöneticilerin veya sultanların adaletten sapması halinde جَارَ الْحَاكِمِ فِي حُكْمِهِ “Yönetici, zulmetti” denir. Yani, hak yolda iken sonradan bir zalimlik sergilenmiştir. “الظُّلْم” kelimesi ise ister bir padişahıtan ister bir yöneticiden, isterse başka birinden gelsin, hak edilmeyen ve karşılığı olmayan bir zarardır. “ظُّلْم” kelimesindeki anlam, adaletin hiç olmaması ve eksikliğidir. Bu kelimenin karşıtı “adalet”tir, “insaf”tır.³⁶ Bu durumda halkına hiç âdil davranmayan yöneticiler için ظَلَمَ الْحَاكِمُ “Yönetici, adaletsiz davrandı” denir.

³³ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğ'a*, 115.

³⁴ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğ'a*, 127.

³⁵ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğ'a*, 264.

³⁶ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğ'a*, 226.

3.20. دَهْش ve حَيْرَة kelimeleri

Bu kelimeler “şaşkınlık, hayret” manasındadır. Fakat “الدَّهْش”, tereddüt ve huzursuzlukla gelen bir şaşkınlıktır ve görünürde olan bir durumdur. “الحَيْرَة” lafzındaki şaşkınlığın ise gizli olması da mümkündür. Tıpkı bir kimsenin, üzerinde konuşulan iki durum arasında hayrete düşüp hangisine şaşıracağını bilememesi ve şaşkınlığını belli etmemesi gibi.³⁷ Örneğin aniden karşımıza çıkan bir hayvan karşısındaki şaşkınlığımız “الدَّهْش” kelimesiyle; farklı kanallardan gelen çelişkili haberler karşısında duyduğumuz şaşkınlık “الحَيْرَة” kelimesiyle ifade edilebilir.

Sonuç

Arapçada sinonim kelimeler arasındaki anlam farkları dilin ifade gücünü zenginleştiren önemli bir özelliktir. Bu farklar, sadece kelimenin anlamıyla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda kültürel ve edebî bağlamlarla da şekillenir. Bir kelimenin seçimi, özellikle edebî metinlerde, yazarın anlatmak istediği duyguyu ve tonu belirlemede kritik rol oynar. Dil öğrencilerinin ve kullanıcılarının, sinonimlerin anlam farklarını ve bağlamlarını doğru bir şekilde anlaması, dilin doğru ve etkili bir şekilde kullanılabilmesi için elzemdir. Bu tür ince anlam nüanslarını öğrenmek Arapçayı derinlemesine kavrayabilmek ve dilin inceliklerini doğru ifade edebilmek için önemli bir adımdır.

Arapçada sinonim kelimeler arasındaki anlam farkları, dilin estetik ve fonksiyonel gücünü de artıran önemli bir özelliktir. Bu farklar, yalnızca kelimenin bireysel anlamıyla değil, aynı zamanda dilin tarihi, kültürel ve sosyal bağlamlarıyla şekillenir. Bu bağlamda, Arap dilinde sinonimlerin doğru kullanımı, dil öğrenenler ve konuşanlar için hem dilsel hem de kültürel bir zenginlik sunar. Arapçada anlamı tam kavrayabilmek için bağlam, kelimenin kökeni ve kültürel referanslar gibi unsurlar dikkate alınmalıdır. Arap dilindeki sinonimlerin derin anlam farklılıklarını anlamak, bu dilin zenginliğine ve estetik gücüne daha derinlemesine bir bakış açısı kazandırır ve dilin daha doğru ve etkili bir şekilde kullanılmasını sağlar. Bu da hem bireylerin dilsel becerilerini hem de kültürel farkındalıklarını artırır.

Bu çalışma, Arapçada eşanlamlı olarak kabul edilen kelimelerin yüzeysel benzerliklerinin ötesinde, bağlama dayalı anlam farklılıkları taşıdığını ortaya koymuştur. Yapılan analizler, sinonim kelimelerin her birinin kendine özgü bir anlam tonuna, kullanım alanına ve duygusal/üslup yönünden yüke sahip olduğunu göstermektedir. Bu durum, Arapçanın semantik zenginliğini ve ifade gücünü artırmakla birlikte, dil öğrencileri ve çevirmenler için anlamın doğru aktarılması açısından ciddi bir hassasiyet gerektirmektedir.

Araştırmanın sonuçları, Arap dil eğitimi ve metin çözümleme süreçlerinde sinonim kelimelere yönelik daha derinlikli bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğine işaret etmektedir. Bu bağlamda, eğitim materyallerinde sinonim kelimeler arasında anlam farklarını vurgulayan açıklamalara yer verilmesi, örnek metin analizlerinin çoğaltılması ve bağlamsal dil kullanımına odaklı öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi elzemdir. Ayrıca, dijital sözlük ve dil teknolojileri alanında sinonim kelimeler arası semantik ayrımları içeren veri tabanlarının oluşturulması da önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu çerçevede çalışma hem akademik dil araştırmalarına hem de uygulamalı dil öğretimine katkı sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca Arapçanın anlam derinliğini daha anlaşılır ve erişilebilir kılmak için somut öneriler geliştirmektedir.

³⁷ el-Askerî, *el-Furûk fi'l-Luğa*, 238.

Değerlendirme: Bu makalenin ön incelemesi iki iç hakem içerik incelemesi ise iki dış hakem tarafından çift taraflı kör hakemlik modeliyle incelendi. Benzerlik taraması yapılarak intihal içermediği teyit edildi.

Etik Beyan: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Etik Bildirim: ilahiyatdergi@sinop.edu.tr |

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/sinopid/policy>

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler.

Review: Single anonymized- Two Internal and Double anonymized- Two External Double-blind Peer review. It was confirmed that it did not contain plagiarism by similarity scanning.

Ethical Statement: It is declared that scientific and ethical principles have been followed while conducting and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Complaints: ilahiyatdergi@sinop.edu.tr |

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/sinopid/policy>

Conflicts of Interest: The author(s) has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author(s) acknowledge that they received no external

funding to support this research.

no external funding to support this research.

Copyright: Authors publishing with the journal retain the copyright.

Kaynakça

- Akçataş, Ahmet – Arı, Elif. “Anlambiliminin Eş Anlamlılık Sorunu”. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 2 (2018), 60-84.
- el-Askerî, Ebû Hilâl. *el-Furûk fi 'l-Luğa*. Beyrût: Dâru'l-Âfâki'l-Cedîde, 1980.
- Bakhromkhodja, Makhamadkhodjaev. “Semantic Analysis Of Synonyms In Arabic: Differences In Classical And Modern Texts”, *Web of Humanities: Journal of Social Science and Humanitarian Research*, 3/4, (2025), 104-108.
- Cengiz, Saffet. “Arapça’da Eş Anlamlılık ve Kelimeler Arasındaki Anlam Benzerliği”. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (2021), 237-260.
- Fachrutdinov, Rail R. -Khisamova, Venera N. “Comparative Analysis of Semantic Distinctions between Synonymous Adjectives in Tatar and English”. *European Research Studies Journal* 20 (2017), 447-457.
- el-Hülî, Muhammed Ali. *İlmu 'd-Dilâle*. Ürdün: Dâru'l-Felâh, 2001.
- İbn Manzûr, Ebu'l-Fazl. *Lisânu 'l-Arab*, Beyrût, Dâr Sâdır, tsz.
- Khalil, Hamdi Ebeid. “A Semantic Analysis of Three Near-Synonyms and their Translation into English in Some Qur’anic Verses”. *Hermes*, 14/2, (2025), 61-101.
- Soykan, Abdullah Enes. Terâdüf ve Furûk Nazariyesi Bağlamında Ebû Hilâl El-Askerî ve el-Furûk Fi'l-Luğa Adlı Eseri, Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Arap Dili ve Belâgatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Sav, Bahattin. “Dilde Eş Anlamlılık Var mıdır?”. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25/3, (2005), 253-266.
- eş-Şa'râvî, Muhammed. *Tefsîru 'ş-Şa'râvî*, Mısır: Mektebetü'l-Usre, 1992.
- Şentürk, Nurullah. “Arap Dilinde Eş Anlamlı Sözcükler ve Ortaya Çıkaran Nedenler”. *Şarkiyat Mecmuası*, 41 (2022), 321-351.
- Yavuz, Galip “Eşanlamlılık ve Kur’ân Bağlamı”. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6/1 (2002), 123-132.
- dorar.net. “Mevsûatu'l-Ahlâk ve's-Sülûk”, Erişim 15 Mart 2025. <https://dorar.net/alakhlaq/3140>
- Zitouni, Mimouna – Zemni, Bahia – Abdulgafur, Abdulkadir. “A Study of Nuances among Qur’anic Near-Synonyms and their Reflection in English and French Translations”. *Journal of Language And Linguistic Studies* 18, (2022), 330-347.